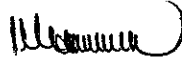

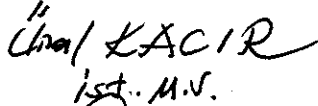
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

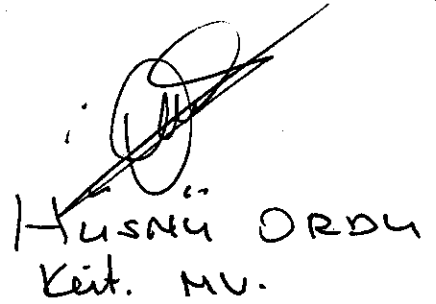
"2510 Sayılı İskan Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi"miz,
genel ve madde gerekçeleriyle birlikte ekte sunulmuştur.

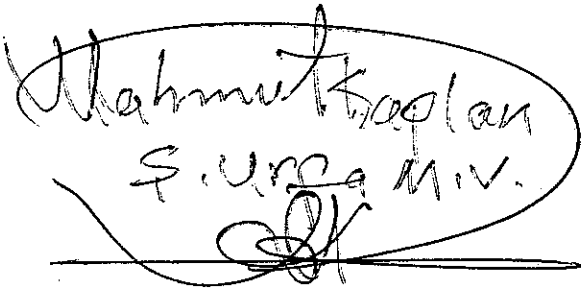
Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

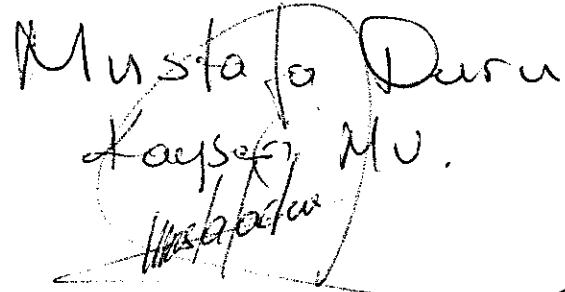

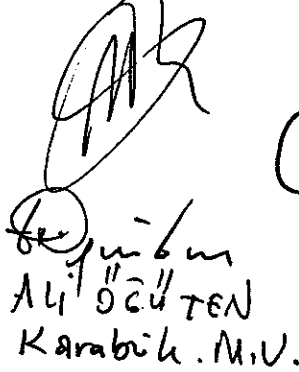
Nurettin CANIKLI
Giresun Milletvekili

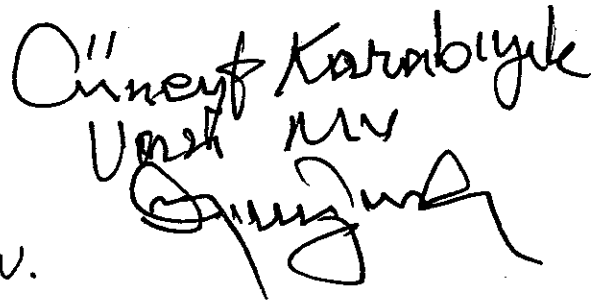

Ünal KACIR
İst. M.V.

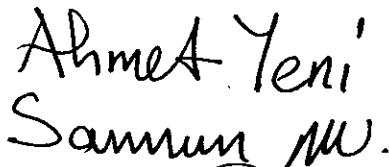

HUSNÜ ORDU
Küt. M.V.

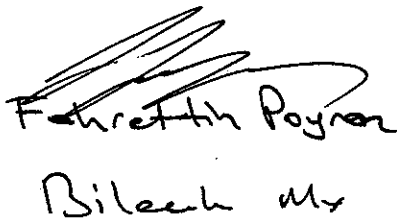

Mahmut Kaplan
Ş. Ü. M.V.

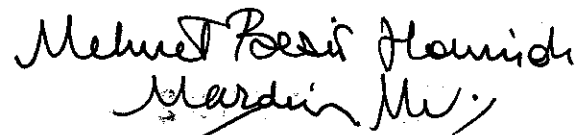

Mustafa Duru
Kayseri M.V.

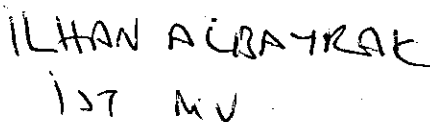

Ali ÖKTEN
Karabük M.V.

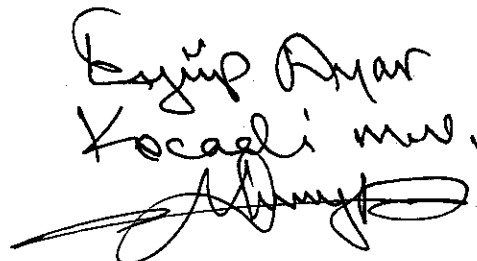

Cüneyt Karabıyık
Van M.V.

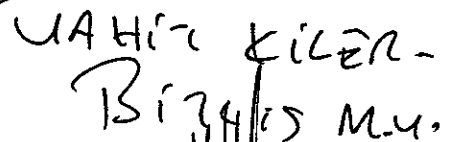

Ahmet Yeni
Samsun M.V.

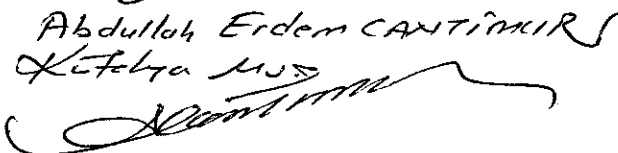

Fahrettin Poyraz
Bilecik M.V.

Mehmet Besir Hamidi
Mardin M.V.

İLHAN AÇIKTÜRK
İST M.V.

Esyüp Ayar
Kocaeli M.V.

UAHİDE KİLER
BİZE M.V.

Abdullah Erdem CANTIMIRS
Kütahya M.V.

Yükret Postanyside
Bolu m-v.

~~AA~~ AA M. D.

9

GENEL GEREKÇE

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), 10.10.1983 tarih ve 95 sayılı KHK ile kurulmuş ve halen Tarım ve Köyşleri Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren bir kamu iktisadi teşebbüsüdür.

TİGEM, Ana Statüsünde belirtildiği üzere, Türkiye'nin bitkisel ve hayvansal üretimini artırmak, çeşitlendirmek, ürün kalitesini iyileştirmek amacıyla yetiştirmiş olduğu damızlık hayvan, tohumluk, fidan, fide gibi girdileri yetiştiricilere intikal ettirmek, tarım teknolojisi, girdi kullanımı ve ıslah konularında öncülük ve öğreticilik yapmakla yükümlüdür. Bu bağlamda, TİGEM, kurulduğu ilk yıllarda, başta hububat tohumluğu olmak üzere, endüstri bitkileri, çayır, mera ve yem bitkileri, sebze tohumluğu, fidan-fide üretiminde çok büyük hizmetler yapmıştır. Damızlık üretiminde ise, sığırcılık, koyunculuk ve civciv üretiminde elde edilen gelişmeler, ülkemizin büyük ve küçükbaş hayvancılığının gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. TİGEM'in ülkemiz tarımındaki bu fonksiyonelliği halen önemini korumaktadır.

TİGEM'in Türkiye'nin hemen her iklim bölgesinde işletmeleri mevcuttur. Bu İşletmelerden Şanlıurfa Ceylanpınar İşletmesi, arazi varlığı açısından TİGEM'in en büyük İşletmesi olup, TİGEM'in toplam arazi varlığının tek başına % 47'sini oluşturmaktadır.

Şanlıurfa ve Mardin il sınırları içinde, Türkiye-Suriye devlet sınırı boyunca yer alan ve 1.750.000 dekarlık arazisinin tamamı 1 inci derece Stratejik Bölge kapsamındaki Ceylanpınar İşletmesi, tarihte "Yukarı Mezopotamya" diye bilinen Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kurulmuştur. Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki toprak sistemine göre bir "Has" arazisi olan ve bugün ülkemiz sınırları içinde yer alan Ceylanpınar ile Suriye sınırları içinde yer alan Resulayn bölgesinden oluşan toprakların son sahibi, kayıtlardan öğrenildiğine göre İbrahim Paşa'dır. 1921 yılında imzalanan ve Türkiye ile Suriye arasındaki sınırı belirleyen Ankara Antlaşması, toplam 3 milyon dekar büyüklüğündeki bu Has arazisinin 1 milyon dekarını Suriye, 2 milyon dekarını da Türkiye sınırları içinde bırakmıştır. Mülkiyeti İbrahim Paşa'dan devlete geçen bu arazi üzerinde 1943 yılında 3130 sayılı Kanunla "Zirai Kombineler Şanlıurfa Grup Amirliği" kurulmuş, arazi 1950 yılında da 5433 sayılı Kanunla "Devlet Üretim Çiftlikleri" bünyesine dahil edilmiştir. Cumhuriyet dönemi boyunca, İşletme arazisinin 250 bin dekarı çeşitli sebeplerle kaybedilmiş ve İşletme arazisi dışında kalmıştır.

Ceylanpınar Tarım İşletmesine ait araziler, tarih boyunca bölge halkı için bir çekim merkezi olmuştur. Yaz aylarında Karacadağ eteklerinde yaşamlarını sürdüren koyun yetiştiricileri, kış aylarında sürülerini soğuktan korumak amacıyla Ceylanpınar İşletmesine getirmeye başlamışlardır. Başlangıçta, kışın gelip, yazın Karacadağ eteklerine dönen bu insanlara "GÖÇER" adı verilmiştir. Ancak, göçer olarak adlandırılan bu insanlar, zamanla geri dönmeye başlamışlar ve İşletme arazisinin çeşitli yerlerindeki su kenarlarına yerleşmişlerdir. Kış mevsiminde TİGEM arazisi içinde kalmalarına izin verilen göçerler, önceleri koyunlarına ağıl çevirip, kendileri de kıl çadırlarda yaşarken, daha sonraları hem koyunlarına ağıl, hem de kendilerine ev yapmaya başlamışlardır. İşletme Yönetimince izin verilmemesine rağmen, çeşitli çevrelerden gördükleri destekler, göçerlerin bu taleplerinin yerine getirilmesine ve dolayısıyla, yerleşik hale gelmelerine yol açmıştır.

Halen İşletmeye ait tapulu arazinin 25 ayrı yerinde, Ceylanpınar Kaymakamlığından alınan ve 20.10.2004 tarihinde yapılan sayım sonucuna, göre, yaklaşık 273 aileden oluşan 2 bin kişilik bir nüfus, "göçer" olarak adlandırılmalarına rağmen, yerleşik konumda yaşamlarını sürdürmektedir.

"Göçer" olarak adlandırılmalarına rağmen genellikle yerleşik bir biçimde yaşamlarını sürdürmekte olan bu insanlar, 33 bin küçükbaş ve 400 kadar büyükbaş hayvanla birlikte yasadışı olarak İşletme arazilerinde barınmakta ve İşletmenin mer'alarını kullanmaktadırlar. Göçerlerin İşletme arazisine getirdikleri koyun sayısı, yaz aylarında 100 bin başa kadar yükselmekte, göçerlere ait bu hayvanlar, veteriner kontrolünden uzak olmaları, koruyucu aşı ve tedavilerinin yapılmaması nedeniyle çeşitli hastalıklar taşımakta ve bu hastalıkları aynı mer'ayı paylaşan İşletmenin damızlık sürülerine bulaştırarak, damızlık hayvan yetiştiriciliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, devamlı ve yoğun olarak aynı parsellerde otladıklarından, toprağı sıkıştırmakta, yabancı ot ve yabancı çeşit bulaşıklığına neden olarak tohumculuğa zarar vermektedir. Göçer hayvanlarının yemiş oldukları yabancı cins ve çeşitteki ot tohumları, bu hayvanların gübresi ile anız alanlarına bulaştığından, sertifikalı tohum yetiştiriciliğı önemli ölçüde sekteye uğramaktadır. Ayrıca, ekili alanlar göçer hayvanları tarafından sürekli taciz edilmekte, zaman zaman da ekili alanlarda otlatma yapılmaktadır. Göçer hayvanları tarafından otlatılan anız alanlarının toprak yapısı, hayvanların ezmesi sonucu sıkışarak bozulmaktadır. Bu sebeple önemli ekonomik kayıplar meydana gelmekte, bu toprakların tekrar ekilebilir hale getirilmesi için daha fazla işgücü, enerji ve zaman harcanmaktadır. Hasat sonrası tarlada kalan bitki sapları, göçerler tarafından adeta talan edilerek İşletme tarafından satılmasına fırsat verilmemektedir

Son yıllarda, nadas alanlarının daraltılması kapsamında, İşletme arazisinde buğdaydan sonra mercimek ekilmesi suretiyle her yıl ikinci bir ürün alma yoluna gidilmektedir. Mercimek ekiliş alanları genişledikçe, göçer koyunlarının otlayacağı anız alanları daralmaktadır. Bunun sonucunda, göçerlerin mercimek ekilişini önlemeye çalıştıkları görülmektedir.

Sonuç itibariyle, ülkemiz tarım ve hayvancılığı için stratejik öneme sahip çok önemli bir kuruluşumuz olan ve tamamen tohumluk ve damızlık amaçlı üretim faaliyetinde bulunan Ceylanpınar İşletmesi, göçer hayvanlarının tehdidi altında bulunmaktadır.

Bu bölgede yaşayan insanlar açısından ciddi bir sosyal problem de söz konusudur. Göçer aileleri, hiçbir altyapının bulunmadığı, son derece ilkel bir ortamda yaşamlarını sürdürmektedir. Bu insanlar, insanca yaşamayı olanaklı kılacak koşullardan çok uzakta, insana yakışmayacak derecede ilkel ortamlarda yaşamaya çalışmaktadır.

Ayrıca, büyük bir çoğunluğunun nüfus kağıdı olmayan, bir çoğu çok evlilikten dolayı bölünmüş aile olan bu göçerler, her geçen gün daha da yerleşik konuma geçmekte, aile, nüfus sayısı ve hayvan miktarı olarak giderek artmakta, feodal ilişkiler, akrabalık durumları, İşletme arazisinin rantı ve İşletme arazisinin bir gün mutlaka kendilerine verileceğı düşüncesinden dolayı göçer konumundan vazgeçmemektedirler.

Halen İşletme arazisinin 25 ayrı yerinde ikamet eden göçer nüfusu sürekli ha reket halinde olup, gün geçtikçe artış göstermektedir. Bunların sabıka kayıtları ve güvenlik açısından sakıncalı olup olmadıkları hakkında hiçbir bilgi bulunmamaktadır. Kontrol altında tutulamayan bu nüfusun bazı kötü niyetli mihraklarca istismar edilebileceğini gözden uzak tutmamak gerekir.

İşletme yönetiminin göçerler üzerinde yaptığı sınırlı çalışmalar sonucu, bazı göçerlerin Mardin-Kızıltepe'de arazilerinin bulunduğu, bazılarının da Ceylanpınar, Şanlıurfa ve Viranşehir'de evlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak bir çoğunun gayrimenkulü ve arazisi bulunmadığı anlaşılmıştır.

Göçer sorunu, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporlarında 1995 yılından beri gündeme getirilmekte, temel olarak, göçerlerin işgalci konumda yasadışı bir biçimde arazide yaşadıkları, yarattıkları sorunların İşletme faaliyetlerine önemli zararlar verdiği ve çözüm olarak da, bunların İşletme arazisi dışında başka bir yerde iskan edilmeleri ve kendilerine insanca yaşayabilecekleri olanaklar sağlanması önerilmektedir.

Son 10 yıldır her raporda dile getirilen ve İşletme arazisi içindeki 25 ayrı yerde göçer halinde yaşayan bu nüfusun İşletme faaliyetine verdiği zararın önlenmesini teminen gerekli resmi tespitler yapılarak, ev ve arazisi bulunanların yerlerine dönmelerinin, bulunmayanların ise İşletme arazisi dışında uygun bir mekanda iskanının sağlanması konusunun devletçe ele alınarak kalıcı bir çözüme kavuşturulması gereği vurgulanmaktadır.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu tarafından, 1995 yılından bu yana, TİGEM ile ilgili olarak hazırlanan bütün denetim raporlarında yer verilen bu temenniye rağmen, bugüne kadar sorun herhangi bir çözüme kavuşturulamamıştır. İşletme arazisini işgal eden bu göçerlerin tahliyesine ilişkin olarak TİGEM tarafından idari ve hukuki yollara başvurulmuş, 84 adet müdahalenin men-i kararı çıkmasına karşın, bölgenin özellikleri nedeniyle bu kararlar uygulanamamıştır.

Göçer sorunu, TBMM KİT Üst Komisyonunun 1999 yılındaki toplantısında ayrıntılı olarak görüşülmüş, bu konunun çözümü ile ilgili olarak alınan tavsiye kararı ilgili kuruluşlara bildirilmiş, bu kuruluşlarla TİGEM arasında bir çok toplantılar yapılmasına rağmen, sorunun siyasi ve sosyal boyutlarının büyüklüğü karşısında, o dönemde göçer sorunu bir çözüme kavuşturulamamıştır.

Göçer sorunu, 2003 yılındaki TBMM KİT Üst Komisyonu toplantısında tekrar ele alınmış ve bu toplantıda, göçerlerle ilgili kalıcı iskan sorununun biran önce çözümlenmesine yönelik olarak alınan tavsiye kararı Başbakanlık ve ilgili Bakanlıklara TBMM KİT Komisyonunca 05.06.2003 tarihinde bildirilmiştir. Bu yazı üzerine bir çalışma yapan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, söz konusu göçerlerin göçebe hayatı yaşamadığı, İşletme arazisinde yerleşik ve işgalci konumda oldukları, bu nedenle 2510 sayılı İskan Kanunu çerçevesinde göçebe sayılmayacakları, dolayısıyla İskan Kanunu Uygulama Yönetmeliği uyarınca hak sahibi olabilmelerinin ve 2510 sayılı Kanun kapsamına alınarak iskan edilmelerinin mümkün olamayacağını bildirmiştir.

TBMM KİT Üst Komisyonunun 25.11.2004 tarihinde yaptığı toplantıda, bir önceki yıl alınan tavsiye kararı neticesinde, sorunun mevcut mevzuatla çözülemeyeceğinin anlaşılması üzerine, yeni bir yasal düzenleme çalışması yapılması gereği üzerinde durulmuştur. Ayrıca, yine bu toplantıda kabul edilen bir önerge ile, TİGEM'in 2003 yılı hesaplarıyla ilgili Alt Komisyon toplantısının Ceylanpınar'da yapılması ve göçer halinde yaşayan insanların sorunlarının yerinde incelenmesi kararlaştırılmıştır. Anılan karar gereğince, 19-21 Nisan 2005 tarihlerinde Ceylanpınar'da yapılan Alt Komisyon toplantısında, göçer sorunu yerinde incelenmiş ve soruna kalıcı bir çözüm getirmek amacıyla bir yasal düzenleme çalışması yapılması kararlaştırılmıştır.

Nihayet, TBMM KİT Üst Komisyonunun 01.06.2005 tarihli toplantısında TİGEM'in hesaplarının denetimi sırasında yeniden gündeme gelen göçer sorununun çözümü için yasalara aykırı işgalin ortadan kaldırılması, maddi durumu iyi olmayan göçerlerin, İşletme arazisi dışında uygun bir alanda iskan edilmeleri ve kendilerine hayvanlarını otatabilecekleri uygun bir alan sağlanması için yapılacak yasal düzenleme için çalışmalara başlanmıştır.

TBMM KİT Komisyonu üyesi Kütahya Milletvekili Hüsnü Ordu'nun başkanlığında, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve TİGEM temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan komisyon yaptığı bir dizi toplantı neticesinde, sorunun apayrı bir yasal düzenleme yapmak yerine, mevcut 2510 sayılı İskan Kanununa bir ek madde eklenmesi suretiyle çözümlenebileceği, getirilen bu ek madde ile ana çerçevede belirlendikten sonra, İskan Kanununun diğer hükümleri ile İskan Kanunu Uygulama Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasıyla göçerlerin başka bir alanda iskanının sağlanabileceği ortaya çıkmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- TİGEM'e ait Ceylanpınar İşletmesi arazilerinde, "göçer" tabir edilmekle birlikte, genellikle yerleşik olarak yaşamlarını sürdüren insanların, İşletme arazisi dışında bir başka uygun alanda iskan edilmeleri konusu, mevcut haliyle 2510 sayılı İskan Kanunu kapsamına girmediğinden, arazide yasadışı olarak işgalci konumda yaşayan insanların yarattığı sorunu çözmek için Kanuna Ek 36 ıncı madde eklenmektedir. Temel amaç, "göçer" olarak adlandırılan bu insanların İşletme arazisi dışındaki uygun bir alanda iskanlarını sağlamaktır. Kanuna eklenen Ek 36 ıncı madde ile:

-İskan edilecek kişiler tanımlanmakta, bu kişilerden hak sahibi olacakların nasıl belirleneceği düzenlenmektedir.

-Hak sahibi olacak ailelerin belirlenmesi bir Komisyona bırakılmakta ve bu komisyonun kimlerden teşekkül edeceği belirlenmektedir.

-İskan edilecek kişiler için uygun alan belirlenmesi Bakanlar Kuruluna bırakılmaktadır.

-Hak sahibi ailelere, hayvanlarını otlatmaları için mera vasıflı arazi tahsis edileceği ve konut yapımları için kredi kullandırılabilmesi düzenlenmesi getirilmektedir.

-İskan edilecek ailelere devletçe sağlanan taşınmaz malların kendilerine teslim edilmesinden üç ay sonra, İşletme arazisinin Valilikçe boşaltılacağı hükme bağlanmaktadır.

-Bu iş için ihtiyaç duyulacak ödeneğin, yılları bütçe kanunları ile gösterileceği düzenlenmektedir.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme Maddesidir.

**2510 SAYILI İSKAN KANUNUNA BİR EK MADDE EKLENMESİNE DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 14.06.1934 tarihli ve 2510 sayılı İskan Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 36.- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğüne ait arazi içinde, mahallinde geçer olarak adlandırılan ve nüfus kayıtlarına bağlı kalmamak üzere 31/12/2003 tarihi itibarıyla arazi içinde yaşadıkları ve hayvancılık dışında başka bir işle iştigal etmedikleri, Şanlıurfa Valisinin Başkanlığında, Bayındırlık ve İskan İl Müdürü, Tarım İl Müdürü, Nüfus ve Vatandaşlık İl Müdürü, Defterdar, Tarım Reformu Bölge Müdürü, Kadastro İl Müdürü, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı Bölge Müdürü, İl Emniyet Müdürü, Bölge Jandarma Komutanı, Ceylanpınar Kaymakamı ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Temsilcisi’nden oluşan Komisyon tarafından bireyleriyle birlikte tespit edilen aileler, bu Kanuna göre hak sahibi sayılır.

Bu hak sahipleri, 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununda getirilen sınırlamalara uyulmak koşuluyla, Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğüne ait arazi dışında Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek uygun alanda, bu Kanun hükümlerine göre iskan edilirler. Hak sahibi ailelere, hayvanlarını otlatmaları için mera vasıflı arazi tahsis edilir ve isterlerse yeni yerleşim yerinde konut yapmalarını desteklemek amacıyla, kendi evini yapana yardım metoduyla bu Kanun hükümlerine göre kredi kullanılabilir.

Bu iş için ihtiyaç duyulacak ödenek yılları Bütçe Kanunları ile gösterilir.

Hak sahibi ailelere iskanen verilecek taşınmaz malların teslimini takibeden üç aylık süre sonunda, Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğüne ait arazi Valilikçe boşaltılır.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Gündüz DİNÇER
Kanunlar ve Kararlar Müdürü